

19. 10. 2012

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Odklad vykonatelnosti rozhodčích nálezů

Předmětem tohoto článku je krátké pojednání o odkladu vykonatelnosti rozhodčích nálezů s přihlédnutím ke změně tohoto procesního institutu v podmínkách novelizované právní úpravy rozhodčího řízení účinné od 1. dubna 2012.

Odklad vykonatelnosti rozhodčího nálezu je upraven v ustanovení § 32 odstavec 2 a 3 zákona o rozhodčím řízení a výkonu rozhodčích nálezů (dále jen „zákon o rozhodčím řízení“). **Rozhodnutí o odkladu vykonatelnosti rozhodčího nálezu je součástí řízení o zrušení rozhodčího nálezu, a to v „nespotřebitelských sporech“ jde o návrhové procesní rozhodnutí, ve „sporech spotřebitelských“ pak o odkladu vykonatelnosti rozhodčího nálezu soud rozhoduje z úřední povinnosti** (viz ustanovení § 32 odstavec 3 ZRR).

Ustanovení § 32 odstavec 2 zákona o rozhodčím řízení je nutno vykládat jako oprávnění soudu v řízení o zrušení rozhodčího nálezu prolomit vykonatelnost pravomocného rozhodčího nálezu v době, kdy ještě nedošlo k jeho soudnímu přezkoumání v intencích ustanovení § 31 a následující zákona o rozhodčím řízení (když v rámci „spotřebitelských sporů“ jde o nově i o přezkoumání meritorní, jak vyplývá z ustanovení § 31 písmeno g) zákona o rozhodčím řízení).

Rozhodnutí o odkladu vykonatelnosti rozhodčího nálezu je svou povahou rozhodnutím procesním, které je rozhodnutím dočasné (zatímní) povahy.[1] Podání návrhu na zrušení rozhodčího nálezu nemá za následek odložení právní moci ani vykonatelnosti napadeného rozhodnutí. Dle ustanovení § 266 odstavec 2 o.s.ř. však příslušný orgán (soud, resp. exekutor v exekučním řízení) může i bez návrhu povinného odložit provedení výkonu rozhodnutí/exekuce, lze-li očekávat, že výkon rozhodnutí/exekuce bude zastaven (§ 268 o.s.ř.). Povolení odkladu vykonatelnosti rozhodčího nálezu má za následek, že takové rozhodnutí nelze v řízení o výkon rozhodnutí nebo v exekučním řízení vykonat. V případě, že již byl výkon rozhodnutí (exekuce) nařízen, odloží soud jeho provedení až do doby pravomocného skončení řízení, v jehož rámci byl odklad vykonatelnosti povolen, nebyl-li odklad povolen na kratší dobu. **Odklad vykonatelnosti rozhodčího nálezu tedy nemá žádný vliv na právní moc rozhodnutí.** Účinky právní moci rozhodčího nálezu, jež se projevují tím, že ho již nelze napadnout přezkoumáním dle ustanovení § 27 zákona o rozhodčím řízení (pokud se strany na možnosti přezkoumání rozhodčího nálezu dohodly), tedy formální právní moc, a dále závaznost výroku rozhodnutí a jeho nezměnitelnost (materiální právní moc), zůstávají odkladem vykonatelnosti rozhodčího nálezu nedotčeny.[2]

O odkladu vykonatelnosti napadeného rozhodčího nálezu může soud, který rozhoduje o návrhu na zrušení rozhodčího nálezu, rozhodnout (ještě před rozhodnutím ve věci samé) v případě, že:

- **by neprodleným výkonem rozhodčího nálezu hrozila závažná újma, nebo nově, s účinností od 1. dubna 2012,**
- **je z návrhu na zrušení rozhodčího nálezu možné usuzovat, že je důvodný.**

Předpokladem odkladu vykonatelnosti rozhodčího nálezu je, že návrh na zrušení rozhodčího nálezu má všechny náležitosti vyplývající z ustanovení § 31 a následujícího zákona o rozhodčím řízení, tedy **návrh na zrušení rozhodčího nálezu byl podán včas** (viz ustanovení § 32 odstavec 1 zákona o rozhodčím řízení) a k tomu **legitimovaným subjektem**, kterým je strana, která byla účastníkem rozhodčího řízení a domáhá se zrušení rozhodčího nálezu.

Pokud návrh na zrušení rozhodčího nálezu podá spotřebitel, soud přezkoumá, zda nejsou dány důvody pro odložení vykonatelnosti rozhodčího nálezu podle odstavce 2, aniž by o to spotřebitel žádal. O odložení vykonatelnosti rozhodne soud do 7 dnů od podání návrhu; po tuto dobu nelze rozhodčí nález vykonat. Zde je však třeba poukázat na skutečnost, že pokud spotřebitel sám návrh na odklad vykonatelnosti rozhodčího nálezu nepodá, pak lze jen stěží usuzovat, že by v návrhu na zrušení rozhodčího nálezu tvrdil hrozbu závažné újmy a lze se důvodně domnívat, že tento institut soud ex officio využije pouze v případě, že by z obsahu spisu bylo patrné, že návrh na zrušení rozhodčího nálezu je důvodný.

Odklad vykonatelnosti rozhodčího nálezu v případě hrozby závažné újmy způsobené výkonem rozhodčího nálezu lze aplikovat v případech, kdy strana, která se domáhá zrušení rozhodčího nálezu tvrdí a doloží, že neprodleným výkonem rozhodnutí by jí hrozila závažná újma. Navrhovatel je tedy pro úspěšnost povinen sdělit soudu **relevantní údaje týkající se jeho příjmových, majetkových a osobních poměrů, z nichž by bylo možno na hrozící závažnou újmu pro navrhovatele v případě nuceného výkonu napadeného rozhodčího nálezu usuzovat.**

Pokud se týče nového důvodu, kterým je „důvodnost návrhu na zrušení rozhodčího nálezu“, je pro rozhodnutí o odkladu vykonatelnosti rozhodčího nálezu rozhodující skutečnost, že podle obsahu soudního spisu je pravděpodobné, že návrhu na zrušení rozhodčího nálezu bude vyhověno. V dané věci tedy soud posuzuje **existenci důvodů pro zrušení rozhodčího nálezu jako otázku prejudiciální a vychází zejména z obsahu spisu, tvrzených a uplatněných důvodů pro zrušení rozhodčího nálezu, jakož i z předběžného posouzení rozhodčího spisu** (popř. v rámci spotřebitelských sporů skutečnost, zda rozhodce rozhodoval spor v souladu s právními předpisy na ochranu spotřebitele).

S ohledem na skutečnost, že odklad vykonatelnosti rozhodčího nálezu z předpokladu důvodnosti návrhu na zrušení rozhodčího nálezu byl do právního řádu inkorporován zákonem č. [19/2012](#) Sb., je vhodné se zabývat i tím, zda a jaký vliv má tento důvod na řízení o zrušení rozhodčích nálezů vydaných v rámci právní úpravy účinné do 31. března 2012.

Článek II., Přechodná ustanovení, zákona číslo 19/2012 Sb., mimo jiné uvádí následující:

1. Rozhodčí řízení zahájena přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, včetně řízení v případě sporů ze spotřebitelských smluv, se dokončí podle dosavadních právních předpisů.
2. Platnost rozhodčí smlouvy se posuzuje podle zákona č. [216/1994](#) Sb., ve znění účinném v době uzavření rozhodčí smlouvy.

Důvodová zpráva k zákonu č. [19/2012](#) Sb., k Článku II konstatuje, že první přechodné ustanovení je obecným pravidlem stanovícím, že nové úpravy lze použít **až v rozhodčích řízeních zahájených ke dni účinnosti zákona**. Druhé přechodné ustanovení stanoví obecné pravidlo, které by platilo i bez jeho výslovného uvedení v zákoně.

Účelem institutu zrušení rozhodčího nálezu soudem je umožnit ještě v jiném řízení přezkoumat toho, zda byly splněny základní podmínky pro projednání a rozhodnutí věci v rozhodčím řízení, event. ve spotřebitelských sporech přezkoumání rozhodnutí z pohledu souladu s předpisy stanovenými na ochranu spotřebitele. **Jde tedy o samostatné řízení, které není součástí původního rozhodčího řízení, přičemž toto nové řízení je vedeno současně jiným orgánem, než původní rozhodčí řízení.**

Přechodná ustanovení zák. č. [19/2012](#) Sb. stanoví tzv. nepravou retroaktivitu, která by měla v rámci procesního práva platit vždy. **Podle názoru autora tohoto článku je ustanovení § 32 odstavec 2 zákona o rozhodčím řízení typickým institutem práva procesního a vztahuje se na něj nepravá retroaktivita.** Právní věda rozeznává retroaktivitu pravou a retroaktivitu nepravou. Pravá retroaktivita zahrnuje případy, kdy právní norma reglementuje i vznik právního vztahu a nároky z něho vzešlé před její účinností. Nepravá retroaktivita spočívá v tom, že právní vztahy hmotného i procesního práva, které vznikly za platnosti práva starého, se spravují zásadně tímto právem, a to až do doby účinnosti práva nového; po jeho účinnosti se však řídí právem novým.

Pokud jde o časovou působnost novely zákona o rozhodčím řízení zákonem č. [19/2012](#) Sb., z Přechodných ustanovení, konkrétně pak z Článku II., vyplývá zásada, že od data účinnosti nového procesního předpisu se ve věci postupuje podle nových ustanovení. **Z uvedeného, dle názoru autora tohoto článku, vyplývá, že je soud povinen při posuzování odkladu vykonatelnosti rozhodčího nálezu, který byl vydán v režimu zákona o rozhodčím řízení účinného do 31. března 2012, posuzovat kdykoli v době po nabytí účinnosti novely zákona o rozhodčím řízení současně i z hlediska důvodnosti návrhu, tedy z pohledu předpokládané úspěšnosti návrhu na zrušení rozhodčího nálezu a postupovat dle ustanovení § 32 odstavec 2 zákona o rozhodčím řízení ve znění účinném od 1.4.2012.**

Pro úplnost autor tohoto článku poukazuje na § 48 zákona o rozhodčím řízení, který upravuje „Režim rozhodčích smluv uzavřených před účinností samotného zákona č. [216/1994](#) Sb.“, tedy nikoli režim procesní úpravy novelizačního zákona č. [19/2012](#) Sb., který má vlastní úpravu časové působnosti.

Povolení odkladu vykonatelnosti má za následek, že napadená rozhodnutí nelze v řízení o výkon rozhodnutí nebo v exekučním řízení prováděném podle zákona č. [120/2001](#) Sb. vykonat. Nařízení výkonu rozhodnutí však nebrání. Znamená to, že i po povolení odkladu vykonatelnosti rozhodčího nálezu může být návrhu na nařízení výkonu rozhodnutí (exekuce) vyhověno, jsou-li k tomu splněny další předpoklady, a že současně provedení výkonu (exekuce) odloží až do doby pravomocného skončení řízení o zrušení rozhodčího nálezu.[3]

Mgr. Michal Žíla,
advokát

[Maršálek & Žíla, advokátní kancelář](#)

Stará cesta 676
755 01 Vsetín

Tel.: +420 571 410 895
Fax: +420 571 410 232

E-mail: sekretariat@marsalekzila.cz

[1] K tomu podrobněji např. rozhodnutí Ústavního soudu ČR pod sp.zn. III.ÚS 1682/10 -1, ze dne 13.7. 2010.

[2] V rámci těchto právních závěrů vychází autor tohoto článku z analogického posouzení účinků odkladu vykonatelnosti soudního rozhodnutí, které je obsaženo v právní větě usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 17. února 2011 pod sp.zn. 29 NSČR 29/2009, když dle názoru autora tohoto článku předmětné rozhodnutí přesně vystihuje účinky odkladu vykonatelnosti a je možné je vztáhnout i na rozhodčí nálezy.

[3] Pro uvedené právní závěry platí shodně totéž, co je uvedeno v poznámce pod bodem 2.

© EPRAVO.CZ - Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Bezpilotní systémy vlastní konstrukce v kategorii Specific: regulatorní požadavky a praktické aspekty](#)
- [Nefungující rozsah péče o dítě. Cesta přes využití terapie a dalších opatření podle ustanovení § 503 zákona o zvláštních řízeních soudních](#)
- [De iure traktor, de facto nákladní vozidlo, už ne tolik výhodná dualita](#)
- [Digitální důkazy z webu v soudním řízení: jak doložit, co bylo online zveřejněno?](#)
- [Pokuta 32 mil. EUR pro Dacia/Renault - evropské soutěžní úřady tvrdě došlapují na no-poaching. Měla by Vaše společnost být na pozoru?](#)
- [Rozdělení společného jmění manželů v případech výdělečné činnosti pouze jednoho z manželů](#)
- [Oběť znásilnění má nárok na peněžitou satisfakci](#)
- [Digitalizace AML povinností: jak technologie mění plnění povinností pro tisíce povinných osob](#)
- [\(Ne\)vypořádání předmětu řízení u soudního smíru](#)
- [Nové limity opatrovnického rozhodování v judikatuře ESLP a Ústavního soudu](#)
- [Mimosmluvní odměna při společném zastupování více osob](#)